

**ETELÄ-KARJALAN
PELASTUSLAITOS**
Etelä-Karjalan hyvinvointialue

Sisäministeriö
kirjaamo.sm@gov.fi

Sisäministeriön lausuntopyyntö 7.6.2023, VN/10912/2023

Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen lausunto luonnosasetuksesta: valtioneuvoston asetukseksi valtakunnallisten ja alueellisten tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden ja muun pelastustoiminnan johtamisen edellytyksenä olevan erityisvalmiuden kokoamisesta

Etelä-Karjalan pelastuslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisessa asiassa.

Pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) 5 §:n 1 momentin mukaan, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella, seuraavia pelastustoimeen kuuluvia hyvinvointialueen tehtäviä voidaan koota hyvinvointialueesta annetun lain 7 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla suurempiin kokonaisuuksiin yhden tai useamman hyvinvointialueen järjestettäväksi.

Esityksen perustelut

Lain pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) § 5:n 2 momentin jokainen alakohta viittaa luonteeltaan lähinnä toiminallisiin keskittämisen perusteisiin. Toiminnallisia perusteita keskittämiseksi ei kuitenkaan ole lain perusteluissa esitetty. Esityksen 2 § ja 3 § perusteluissa viitataan asiantilaan, jonka perusteella kokoamista on pidettävä pelastustoimen järjestämisestä annetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla välttämättömänä.

Tulkinta välttämättömyydestä perustuu lainsäätäjän omaan tulkintaan vallitsevasta tilanteesta, mutta tulkinnan tueksi ei esitetä perusteluja. Viittaaminen yleisellä tasolla pelastustoiminnan tehokkaaseen ja laadukkaaseen valtakunnalliseen johtamiseen, ottaen huomioon lainsäädännön osoittama hyvinvointialueiden palvelujen järjestämisen ja tuottamisen vastuu, ei tosiasiallisesti toimi perusteena säätämislle. Vastaavia yhteistoimintasisältöjä tuottavia hyvinvointialueiden välisiä yhteistoimintajärjestelyjä on täysin mahdollista perustaa ja ylläpitää hyvinvointialueiden välisin sopimuksin.

Hyvinvointialueiden tilanne- ja johtokeskusratkaisut

Hyvinvointialueiden aloittaessa on hyvinvointialueille tullut erilaisia tarpeita tilannekeskustoiminnan kehittämiseen. Tilannekeskuksien toimintaa on hyvinvointialueilla aloitettu kehittämään hyvinvointialueen tarpeista sosiaali- ja terveydenhuollon toimialojen kanssa yhteistyössä. Tämän vuoksi tilannekeskustoimintaa tulee tarkastella myös hyvinvointialueen palveluintegraation näkökulmasta, jolloin tilannekeskustoiminnan palvelukokonaisuudessa tulee suunnitella hyvinvointialuekohtaisten tarpeiden näkökulmasta.

Hyvinvointialueilla palveluintegraatiota ja palvelukokonaisuuksia koskeva kehitystyö on hyvinvointialueilla vasta käynnistymässä, jonka vuoksi toimintojen kehittäminen asetusluonnoksen voimaan tulon myötä vaikeutuu, koska siinä ei oteta huomioon hyvinvointialueen toimialojen tilannekeskustoiminnan yhteistyötarpeita. On huomioitava, että hyvinvointialueet ovat julkisoikeudellisia yhteisöjä, joilla on alueellaan itsehallinto. Itsehallinto mahdollistaa tarveperusteisen palvelujen järjestämisen ja palvelujen tuottamisen sekä hyvinvointialueen asiakkuuksia parhaiten palvelevat ratkaisut.

Kustannusvaikutukset

Pelastustoimen valtakunnallista tilanne- ja johtokeskustoimintaa kehitettäessä on kyseessä valtakunnallisten edellytysten vahvistaminen, jolloin säädöksestä aiheutuvien kulujen kustannusvastuu kuuluu täysimääräisesti valtiolle. Asetusluonnoksen esitys rikkoo rahoitusperiaatetta, jonka mukaan valtion

velvollisuus on huolehtia tosiasiallisista taloudellisista edellytyksistä suoriutua tehtävistä, jotka säädöksillä määriteltä. Valtion merkittävässä investoinneissa on 16.6.2023 julkaistun hallitusohjelman mukaan esitettävä kustannusvaikuttavuusanalyysi. Esityksen kustannusvaikutuksista ei ole tehty ennakkoon mitään arviota, jolloin hyvinvointialueilla ei ole ollut teoreettistakaan mahdollisuutta huomioida uusien ja laajennettujen tehtävien lisäkustannuksia tulevan vuoden talousarvioon.

Edelleen on huomioitava, että hyvinvointialueiden pelastuslaitoksilla on vastuu alueellaan pelastustoiminnan johtamisen järjestelyistä laajojen pelastusmuodostelmien ja yleisjohtamistehtävien osalta, kaikissa turvallisuustilanteissa. Hyvinvointialueet joutuvat esitetyssä järjestelmässä vastaamaan sekä omasta pelastustoiminnan johtamisjärjestelmästä (mukaan luettuna suurten pelastusmuodostelmien johtamisvalmius ja johtokeskustoiminnot suoja-tiloissa), että osallistumaan koottujen tehtävien kustannuksiin. Tätä ei voida pitää kohtuullisena.

Aikataulu

Sisäministeriön tavoitteena on saattaa asetus voimaan 1.1.2024 ja sen edellyttämät toimenpiteet voimaan 30.6.2024 mennessä. Yhteistyöalueiden pelastuslaitosten välisen yhteistoiminnan suunnittelu ja sopiminen esitetyssä aikataulussa ei ole mahdollista. Pelastuslaitoksen näkemyksen mukaan hankkeelle tulisi asettaa 1-2 vuoden siirtymä- / valmisteluaika.

Kuuleminen

Etelä-Karjalan pelastuslaitoksen näkökulmasta asetuksen valmistelu vaiheessa pelastuslaitoksien suuntaan kuulemista ei ole toteutettu vaadittavassa laajuudessa, jolloin valmistelussa ei olla noudatettu valtioneuvoston hyvän hallinnon periaatteiden määrittämiä valmistelu- ja kuulemiskäytänteitä. Asetusta on valmisteltu sisäministeriössä virkamiestyönä ja valmistelun tueksi on asetettu valmistelutiimi, jonka tehtävänä on ollut huolehtia valmistelun kuluessa tarvittavasta sidosryhmien kuulemisesta. Tilanne- ja johtokeskustoiminnan kehittämiseksi on tehty viime vuosien aikana useita eri selvityksiä, kuten

alueellisen tilannekeskuksen suorituskykyvaatimuksien selvitystyö, johon myös Etelä-Karjalan pelastuslaitos on osallistunut. Etelä-Karjalan pelastuslaitoksella ollut oletamus, että tehtyjen selvitysten perusteella tilanne- ja johtokeskustoiminnan kehittämistä tehtäisiin jatkossakin pelastuslaitoksien ja sisäministeriön pelastusosaston kanssa yhteistyössä. On huomioitava, että ennen valtioneuvoston asetuksen antamista on lain pelastustoimen järjestämisestä (613/2021) nojalla kuultava niitä hyvinvointialueita, joita asia koskee. Lain kohtaa on tulkittava laajasti siten, että tehtäviä kootessa koskevat järjestelyt kaikkia hyvinvointialueita, joilta jokaiselta tulee pyytää asiasta lausunto.

Lisätietoja lausunnosta antaa tarvittaessa valmiuspäällikkö Tuomas Pylkkänen.

Jani Kareinen

Pelastusjohtaja

Etelä-Karjalan pelastuslaitos

Standertskjöldinkatu 10
53200 Lappeenranta

Etelä-Karjalan hyvinvointialue

Kirjaamo
Valto Käkelän katu 3
53130 Lappeenranta

Vaihde 05 352 000
Faksi 05 352 7800
etunimi.sukunimi@ekhva.fi
www.ekhva.fi
Y-tunnus: 3221313-1

Asiakirja päättyy tähän.